

Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte

mai 2026

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

- + [C-797/23](#): Meta Platforms Ireland (eelotsus – autoriõigused, ajakirjandusväljaannete kaitse veebis)
- + [C-483/24](#): ALDI (eelotsus – toiduhügieen)
- + [C-350/24](#): Crédit agricole Corporate & Investment Bank (eelotsus – väljaastumislepingu mõju enne UK üleminekuperioodi tekkinud õigussuhetele)
- + [T-685/24 ja T-686/24](#): Jelgratz (eelotsus – aktsiis, tubakatoodete soetamine „oma tarbeks“)
- + [C-483/23](#): T Trust (eelotsus – piiravad meetmed seoses Ukraina-vastase sõjalise agressiooniga, usaldushaldus)
- + [C-428/24 ja C-476/24](#): FZ AR (eelotsus – rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine)
- + [C-684/24 ja C-685/24](#): Across Fiduciaria e a. (eelotsus – juurdepääs teabele tegelike kasusaajate kohta)
- + [C-52/25 ja C-53/25](#): Binanrier (eelotsus – riigiabi, abi loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks)
- + [C-717/24](#): Sociálna poisťovňa (eelotsus – sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine, sooduspension)

C-797/23: Meta Platforms Ireland (eelotsus – autoriõigused, ajakirjandusväljaannete kaitse veebis)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 12. mail 2026

Meta Platforms Ireland vaidlustas Itaalia sideameti (AGCOM) otsuse, millega kehtestati kriteeriumid ajakirjandusväljaannete veebis kasutamise eest makstava õiglase hüvitise kindlaksmääramiseks. Itaalia oli direktiivi 2019/790 (autoriõiguste kohta digitaalsel ühtsel turul) artikli 15 ülevõtmisel näinud ette, et infoühiskonna teenuste osutajad peavad maksma kirjastajatele õiglast hüvitist, pidama nendega läbirääkimisi, avaldama hüvitise määramiseks vajalikku teavet ning hoiduma läbirääkimiste ajal kirjastajate sisu nähtavuse piiramisest. Samuti võis AGCOM kehtestada hüvitise määramise kriteeriumid, teha järelevalvet ja määrata kindlaks õiglase hüvitise täpne summa.

Itaalia kohus küsis Euroopa Kohtult eelotsust, kas sellised riigisisised normid on kooskõlas direktiivi artikliga 15, ning kas need on kooskõlas ettevõtlusvabaduse, vaba konkurentsi põhimõtte ja proportsionaalsuse põhimõttega.

Euroopa Kohus selgitas, et direktiivi artikli 15 eesmärk on tugevdada ajakirjandusväljaannete kirjastajate positsiooni ning võimaldada saada neil tulu investeringutelt, mida nad teevad kvaliteetse ajakirjanduse loomiseks. Kohus selgitas aga, et direktiivi artikkel 15 annab kirjastajatele ainuõigused, mitte automaatse õiguse saada tasu. **Direktiiv ei kohusta infoühiskonna teenuste osutajaid maksma hüvitist olukorras, kus nad ajakirjandusväljaandeid ei kasuta.** Seetõttu peab teenuseosutajatele jääma vabadus otsustada, kas nad soovivad vastavaid väljaandeid kasutada ja kirjastajatelt selleks luba taotleda. Ajakirjandusväljaannete kirjastajatel peaks aga säilima võimalus anda see luba tasuta.

Euroopa Kohus märkis, et infoühiskonna teenuste osutajate kohustuste täitmise kontrollimine ja karistuste määramine peab olema proportsionaalne. Kui riigisiseseid õigusnorme saab tõlgendada nii, et neis ette nähtud õiglase hüvitise tähendab majanduslikku vastutaset, mille üle ajakirjandusväljaannete kirjastajad ja infoühiskonna teenuste osutajad vabalt otsustavad, siis ei piira need normid teenuseosutajate ettevõtlusvabadust. Seevastu nii infoühiskonna teenuste osutajatele kehtestatud kohustus teha teatud andmed kättesaadavaks, mille täitmata jätmise korral võidakse neile määrata haldustrahvi, kui ka kohustus mitte piirata läbirääkimiste ajal ajakirjandusväljaannete nähtavust otsingutulemustes, võivad ettevõtlusvabadust piirata. **Siiski on Euroopa Kohtu hinnangul – kui eelotsusetaotluse esitanud kohus ei jõua teistsugusele järeldusele – infoühiskonna teenuste osutajatele sellise kohustuse kehtestamine taotletava eesmärgi suhtes proportsionaalne.**

Kokkuvõttes leidis Euroopa Kohus, et kõnealused riigisiseseid õigusnormid ei ole direktiivi artikliga 15 vastuolus tingimusel, et ajakirjandusväljaannete kirjastajad saavad keelduda loa andmisest nende väljaannete kasutamiseks või saavad anda selle loa tasuta. Samuti tingimusel, et need õigusnormid ei kehtesta infoühiskonna teenuste osutajatele maksekohustust, mis ei ole seotud ajakirjandusväljaannete kasutamisega, ning et teenuseosutajate kohustused ja karistused on proportsionaalsed.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-483/24: ALDI (eelotsus – toiduhügieen)

Euroopa Kohtu otsus, 13. mail 2026

Belgia pädev asutus tegi Aldi kuues poes ja ühes laos mitmel korral kontrole ja tuvastas muu hulgas näriliste väljaheiteid, närimisjälgedega ja väljaheidetega saastunud müügitooteid, mustust, saastumisohu ja puudusi tarnitud toodete vastuvõtmise kontrollis. Aldi suhtes alustati kriminaalmenetlust määruse nr 852/2004 (toiduainete hügieeni kohta) rikkumise tõttu. Belgia apellatsioonikohus leidis, et määrus ei pane toidukäitlejale kahjuritõrje puhul tulemuse saavutamise kohustust, vaid üksnes kohustuse võtta meetmeid. Kassatsioonikohus küsis Euroopa Kohtult, kas kahjurite või nende väljaheidete tuvastamisest piisab määruse rikkumise tuvastamiseks või peab pädev asutus lisaks tõendama, et toidukäitleja ei ole rakendanud kõiki võimalikke abinõusid kahjurite vältimiseks.

Euroopa Kohus selgitas, et määruse eesmärk on tagada toiduohutuse ja tarbijakaitse kõrge tase ning et esmane vastutus toidu ohutuse eest lasub toidukäitlejal. Kohus selgitas, et tulenevalt määrusest kohustuvad toidukäitlejad, kes tegelevad toidu tootmise, töötlemise või turustamisega, täitma hügieeni üldnõudeid ja erinõudeid. Kohus leidis, et **sellest, kui pädev asutus on tuvastanud toidukäitlemisettevõtja poodides ja ladudes jälgi kahjuritest, piisab, et tuvastada määruse kohustuste rikkumine, ilma et oleks vaja täiendavalt tõendada, et toidukäitleja ei ole rakendanud kõiki võimalikke kahjuritõrjemeetmeid.** Samuti **sellest, et pädev asutus on korduvalt tuvastanud jälgi kahjuritest ja kahjurite väljaheiteid, piisab, et järeldada, et nimetatud käitleja ei ole rakendanud piisavaid kahjuritõrjemeetmeid.**

Toidukäitlemisruumide omadusi puudutava kohustuse kohaselt peavad need ruumid võimaldama heade toiduhügieeni tavade kasutamist, sh kaitset saastumise eest ja eriti kahjuritõrjet. Asjaolu, et toidukäitlemisruumides esineb jälgi kahjuritest või väljaheiteid, ei kujuta endast iseenesest selle kohustuse rikkumist tingimusel, et nende ruumide omadused võimaldavad häid tavasid rakendada. Seega **tuleb toidukäitlemisruumide omadusi puudutava kohustuse rikkumise tuvastamiseks eraldi tõendada, et ruumide omadused ei võimalda häid hügieenitavasid kehtestada.** Kohus lisas, et ohuanalüüsi ja

kriitiliste kontrollpunktide süsteemi põhimõtete (HACCP põhimõtete) rakendamine ei vabasta toidukaitlejat vastutusest määrusest tulenevate hügieeninõuete täitmise eest.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-350/24: Crédit agricole Corporate & Investment Bank (eelotsus – väljaastumislepingu mõju enne UK üleminekuperioodi tekkinud õigussuhetele)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 19. mail 2026

HJ töötas Crédit agricole Corporate & Investment Bank SA-s alates 17. jaanuarist 2007 sõlmitud töölepingu alusel. Töölepingule kohaldati Ühendkuningriigi õigust. Alates 28. augustist 2013 viibis HJ haiguspuhkusel. HJ leidis, et teda on töökohal sooliselt diskrimineeritud ja psühholoogiliselt ahistatud. Ta pöördus 23. septembril 2013 Prantsusmaa töökohtu poole nõudes töölepingu täitmist ja kahju hüvitamist. Esimese ja teise astme kohtud jätsid nõuded rahuldamata. HJ esitas kassatsioonkaebuse, väites muu hulgas, et apellatsioonikohus tõlgendas valesti Ühendkuningriigi õigusnorme, millega võeti üle direktiiv 2006/54/EÜ (meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes).

Prantsusmaa kassatsioonikohus esitas eelotsusetaotluse, et küsida Euroopa Kohtult esiteks, kas pärast Brexiti üleminekuperioodi lõppu peab liikmesriigi kohus jätkuvalt tõlgendama õigusnorme kooskõlas direktiiviga 2006/54/EÜ, kui vaidlus puudutab enne üleminekuperioodi lõppu toimunud asjaolusid. Teiseks, kas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artiklit 288 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi kohus, kes peab kohaldama teise liikmesriigi õigust, peab tõlgendama selle õiguse sätteid kooskõlas direktiiviga, ilma et vastastikuse usalduse põhimõtte seda takistaks.

Euroopa Kohus leidis, et väljaastumislepingut peab tõlgendama õiguskindluse põhimõttest lähtuvalt. Kohus selgitas, et õiguskindluse põhimõttega on vastuolus see, kui uut materiaalõiguse normi kohaldatakse tagasiulatuvalt, st enne selle jõustumist tekkinud olukorra suhtes. **Ühendkuningriigi lahkumine Euroopa Liidust ei lõpetanud tagasiulatuvalt liidu õiguse mõju õigussuhetele, mis olid tekkinud enne üleminekuperioodi lõppu.** Seetõttu jäi direktiiv 2006/54/EÜ põhikohtuasja suhtes asjakohaseks ka pärast üleminekuperioodi lõppu. Euroopa Kohus selgitas samuti, et igasugune vastupidine tõlgendus tooks kaasa õiguskindluse põhimõtte ulatuse ja direktiivi esemeks oleva võrdse kohtlemise põhimõtte tõhusa kohaldamise olulise piiramise.

Lisaks rõhutas kohus, et liikmesriigi kohus peab võimaluse korral tõlgendama kohaldatavat riigisisest õigust kooskõlas direktiiviga ka siis, kui tegemist on teise liikmesriigi õigusega. Vastastikkuse usalduse põhimõtte sellist tõlgendamist ei takista. Kui liikmesriigi kohtutel on selles osas aga kahtlusi, kas teise liikmesriigi õigusnormid on direktiiviga kooskõlas, tuleb selgeks teha, kuidas neid norme tõlgendada, kasutades vajaduse korral õiguslase koostöö mehhanisme ning kui kahtlused püsivad, on võimalus esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses on eraõiguslike isikute vaheline vaidlus, mis kuulub teise liikmesriigi või sellega samastatava riigi õiguse kohaldamisalasse, siis on piiratud võimalus kassatsioonimenetluses kontrollida, kas õiguse kohaldamine asja sisuliselt lahendavate kohtute poolt on liidu õigusega kooskõlas. Seetõttu tuleb ELTL artiklit 288 tõlgendada nii, et **kui ühe liikmesriigi kohus tõlgendab ja kohaldab direktiivi rakendavat teise liikmesriigi õigust, on ta kohustatud järgima riigisisese õiguse liidu õigusega kooskõlalise tõlgendamise põhimõtet samamoodi nagu siis, kui ta tõlgendab ja kohaldab oma riigi õigust.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

T-685/24 ja T-686/24: Jelgratz (eelotsus – aktsiis, tubakatoodete soetamine „oma tarbeks“)

Üldkohtu otsus, 20. mail 2026

A ja B on kaks füüsilist isikut, keda Saksa toll kontrollis nende Poolast saabumisel, kui nad tõid üle piiri Poola maksumärgiga tubakatooteid. A-l oli kaasas 800 sigaretti. Esmalt märkis ta tolliametnikele, et ta ei ole suitsetaja ja viib need oma tuttavale. Sigaretid aga arestiti ja A pidi maksma Saksa tubakaaktsiisi. Hiljem täpsustas A, et soetas sigaretid kingituseks oma isale. B-d kontrolliti, kui ta tõi üle piiri 400 sigaretti ja 200 kuumutatava tubaka pulka. Tolliametnikule selgitas B, et sigaretid on mõeldud isiklikuks tarbimiseks, aga kuumutatav tubakas tema tütrele. Sigaretid lubati tal maksuvabalt endale jätta, kuid kuumutatav tubakas konfiskeeriti ja ta oli kohustatud maksma Saksa tubakaaktsiisi. Saksa tolliamet leidis mõlemal juhul, et tubakatoodete edasiandmine kingitusena ei ole „oma tarbeks“ kasutamine. Saksamaa kohus küsis, kas direktiivi 2008/118 (aktsiisi üldine kord) artikkel 32 ja direktiivi 2020/262 (aktsiisi üldine kord) artikkel 32 lubavad sellist tõlgendust, mille järgi tubakatoodete tasuta edasiandmine teisele isikule välistab „oma tarbeks“ kasutamise sõltumata nende kogusest.

Üldkohus selgitas, et mõistet „oma tarbeks“ tuleb tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt kogu liidus. Direktiivi 2008/118 artikli 32 ja direktiivi 2020/262 artikli 32 kohaldamiseks

peab olema täidetud kolm eeldust: aktsiisikaup peab olema omandatud füüsilise isiku poolt; see peab olema omandatud tema enda tarbeks ning see isik peab kauba ise ühest liikmesriigist teise viima. Kohus märkis, et mõiste „oma tarbeks“ grammatilisel tõlgendamisel sätete eri keeleversioonidest ei saa ühest vastust mõiste tõlgendamisele, sest osa neist viitab selgelt isiklikule kasutusele, samas kui osa neist võib näida laiemana. Seetõttu ei piisa sätte tõlgendamiseks nende sõnastusest lähtumisest, vaid mõistet peab tõlgendama õigusakti ülesehituse ja eesmärgi järgi.

Kohus selgitas, et aktsiisikauba valdamise, liikumise ja järelevalve eeskirjad on nende direktiividega kehtestatud eelkõige selleks, et oleks tagatud aktsiisi ühesugune sissenõutavus kõigis liikmesriikides. Kohus kirjeldas, et mõlema direktiivi artikkel 32, mis hõlmab maksustamiskorda „oma tarbeks“, on erand üldreeglist, mistõttu tuleb seda tõlgendada kitsalt. **Mõiste „oma tarbeks“ hõlmab seetõttu üksnes aktsiisikauba nagu tubakatoodete soetamist ja üle piiri viimist, mis on mõeldud rangelt ainult isiklikult tarbimiseks selle soetanud isiku poolt.** Tasuta edasiandmise hõlmamine looks maksudest kõrvalehoidmise ja kuritarvituste riski, sest maksuhalduril oleks keeruline kontrollida, kas väidetav kingitus ei varja tegelikult tasu eest edasi andmist. **Seetõttu vastas kohus, et mõiste „oma tarbeks“ ei hõlma sellist olukorda, kus füüsiline isik omandab ja veab üle piiri aktsiisikaupa eesmärgiga võõrandada see tasuta teisele füüsilisele isikule, sõltumata kaubakogusest.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-483/23: T Trust (eelotsus – piiravad meetmed seoses Ukraina-vastase sõjalise agressiooniga, usaldushaldus)

Euroopa Kohtu otsus, 21. mail 2026

Äriühinguid A, B, C ja D kontrollib Bermudas asuv emaettevõtja, kes anti usaldushaldusesse, mille usaldusisik (ingl k *trustee*) on Šveitsi õiguse alusel asutatud usaldusühing T. Usaldushalduse looja jäeti 2022. aastal usaldushalduse soodustatud isikute ringist välja. Samal aastal kandis nõukogu usaldushalduse looja määruse nr 269/2014 (piiravad meetmed seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega) I lisa loetellu isikutest, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, sh varade külmutamist. Itaalia ametiasutus külmutas äriühingutele A, B, C ja D kuuluvad varad ja osad, kuna tema hinnangul on need kaudselt omistatavad usaldushalduse loojale. Vaidlust lahendaval Itaalia kohtul tekkis küsimus, kas määrust tuleb tõlgendada nii, et rahalisi vahendeid ja majandusressursse, mille selle määruse loetelusse kantud usaldushalduse looja on andnud usaldushaldusesse, tuleb

pidada sellele loojale kuuluvateks või tema kontrolli all olevateks, nii et need tuleb külmutada.

Euroopa Kohus märkis, et **usaldushalduse loomine võimaldab eraldada usaldushaldusesse antud vara suhtes esineva juriidilise ja tegeliku omandiõiguse**. Selline eraldamine ja muud usaldushalduse tunnused – et see on eraõiguslik ning et selle loomine ja muutmine on lihtne ja paindlik, mis võib viia niisuguse mehhanismi läbipaistmatuse ja struktuurilise keerukuseni – **võimaldavad usaldushaldust kasutada mitte ainult õiguspärastel eesmärkidel, vaid ka selleks, et varjata seost, mis on usaldushalduse loojal usaldushaldusesse antud rahaliste vahendite ja majandusressurssidega**.

Seega tuleb Euroopa Kohtu sõnul määrust tõlgendada nii, et selliseid rahalisi vahendeid ja majandusressursse, mille selle määruse I lisas olevasse loetellu kantud usaldushalduse looja on andnud usaldushaldusesse, **tuleb pidada sellele loojale kuuluvateks või tema kontrolli all olevateks siis, kui usaldushalduse loojal säilib õigus neid vahendeid ja majandusressursse kasutada, neist kasu saada või neid käsutada või avaldada mõju neile või usaldusisiku poolt nende rahaliste vahendite ja majandusressursside suhtes tehtavatele valikutele**.

Et teha kindlaks, kas usaldushalduse loojal säilis õigus rahalisi vahendeid ja majandusressursse kasutada, neist kasu saada või käsutada või avaldada mõju neile või usaldusisiku valikutele, võib liikmesriigi kohus Euroopa Kohtu sõnul **tugineda usaldushaldusele kohaldatavale õigusele, ilma et ta peaks üksnes sellega piirduma**. Näiteks kõnealuses kohtuasjas võib liikmesriigi kohus arvesse võtta õigusi, mida Bermuda õigus usaldushalduse loojale annab, nagu õigus usaldushaldus lõpetada, õigus anda usaldusisikule siduvaid juhiseid, võimalus määrata, lisada, kutsuda tagasi või asendada usaldushalduse usaldusisikuid või kaitsjaid ning õigus lisada, kustutada või jätta kõrvale soodustatud isikut ja võimalus otsustada, et usaldushalduse looja ise on usaldushalduse kaassoodustatud isik. Need **õigused võivad Euroopa Kohtu sõnul viidata sellele, et usaldushalduse looja avaldab mõju usaldushaldusesse antud rahalistele vahenditele ja majandusressurssidele või usaldusisiku valikutele**, olenemata sellest, kas need õigused on sõnaselgelt kirjas usalduslepingus või selle muudatustes.

Samuti peab Euroopa Kohtu sõnul liikmesriigi kohus eelkõige arvesse võtma **suhteid ühelt poolt usaldushalduse looja ja teiselt poolt teiste usaldushaldusega seotud isikute, nagu usaldusisiku või kaitsja vahel ning kindlaks tegema, kas looja on usaldusisiku või kaitsja rolli määranud usaldusväärsed isikud**, kes on usaldushalduse loojaga ametialaselt või isiklikult seotud ning kes võivad järgida looja juhiseid või ettepanekuid usaldushalduse ja selle vara haldamise kohta. Ka see, kui **usaldushaldusesse antud rahaliste vahendite ja majandusressursside kasutamine tegevuseks, mille puhul ainsad või peamised kasusaajad või soodustatud isikud on usaldushalduse looja või talle kuuluvad, tema kontrolli all olevad või temaga seotud isikud või üksused, võib olla kaudne tõend selle kohta, et usaldushalduse looja avaldab mõju usaldushaldusele ning sellesse antud varale**

ja vahenditele, ning looja võimalusest neist kasu saada või neid käsutada. Lisaks tuleb ka kontrollida, ega usaldushaldusesse antud äriühingud ei tarni kaupu või teenuseid üksustele, milles usaldushalduse loojal on ainu- või enamusosalus või mis on tema kontrolli all.

Lõpuks märkis kohus, et **tarbetult keerukate struktuuride ja määruse I lisas olevasse loetellu kantud isikuga seotud usaldushalduste kasutamine võib iseenesest olla kaudne tõend selle kohta, et niisugune isik kontrollib üksust, mida ei ole sellesse loetellu kantud.** Seega on kaudseks tõendiks selle kohta, et määruse nr 269/2014 I lisas olevasse loetellu kantud isikud kontrollivad sellesse loetellu kandmata üksusi, järgmised asjaolud: et mõni nendest üksustest on loodud või ümber kujundatud veidi aega enne sanktsioonide korra vastuvõtmist või isiku loetellu kandmist ja/või et neil puudub usutav äritegevus, asjaolu, et loetellu kantud isikule kuuluva või tema kontrolli all oleva üksuse varade saajana kasutatakse ühte või mitut usaldushaldust, mida omab või kontrollib nimetatud isik, ning asjaolu, et usaldushalduste valitsemisel kasutatakse selle jurisdiktsiooni spetsialiste, kus usaldushaldused on loodud.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-428/24 ja C-476/24: FZ AR (eelotsus – piiravad meetmed seoses Ukraina-vastase sõjalise agressiooniga, usaldushaldus)

Euroopa Kohtu otsus, 21. mail 2026

Need kohtuotsused puudutasid sarnast küsimust kui kohtuotsus C-483/23 T Trust. Itaalia kohus soovis teada, kas sama määrust nr 269/2014 (piiravad meetmed seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega) tuleb tõlgendada nii, et külmutamismeetme võib võtta rahaliste vahendite või majandusressursside suhtes, mis on antud usaldushaldusesse, mille kasusaaja on kantud määruse I lisas olevasse loetellu.

Euroopa Kohus selgitas, et määrust tuleb tõlgendada nii, et **usaldushaldusesse, mille kasusaaja on kantud selle määruse I lisas olevasse loetellu, antud rahalisi vahendeid ja majandusressursse tuleb pidada kasusaaja omandis või tema kontrolli all olevateks juhul, kui kasusaaja võib usaldushaldusesse antud rahalisi vahendeid ja majandusressursse kasutada, neist kasu saada või neid käsutada või avaldada mõju neile või usaldusisiku poolt nende rahaliste vahendite ja ressursside suhtes tehtavatele valikutele.** Seda isegi siis, kui usaldushalduse suhtes kohaldatav õigus ja usalduslepingu tingimused keelavad kasusaajal teha mis tahes toiminguid, mis seisnevad nende rahaliste vahendite ja

majandusressursside kasutamises ja käsutamises, kogu selle aja jooksul, mil ta on loetellu kantud, või igal juhul kogu selle aja jooksul, mil nende kasutamine või käsutamine kujutaks endast liidu õiguse rikkumist.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-684/24 ja C-685/24: Across Fiduciaria e a. (eelotsus – juurdepääs teabele tegelike kasusaajate kohta)

Euroopa Kohtu otsus, 21. mail 2026

Põhikohtuasja kaebajad on Itaalia õiguse alusel asutatud usaldusühingud. Direktiivi 2015/849 (finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamine) ülevõtmisel Itaalia õiguskorda loeti nende ühingute sõlmitud usalduslepingud õiguslikeks üksusteks, millel on usaldusfondiga sarnane struktuur või ülesanded, mistõttu oli neil kohustus esitada teavet tegelike kasusaajate kohta. Kaebajad leidsid, et kõnealused riigisisised õigusnormid on vastuolus liidu õigusega. Kaebajate sõnul ei ole direktiivi sätted selged, täpsed ja ettenähtavate tagajärgedega, kuna direktiiv sisaldab määratlemata õigusmõisteid ilma, et seal oleks kehtestatud vajalike ühiseid objektiivseid kriteeriume. Seetõttu küsisid eelotsust taotlenud kohtud, kas direktiivi artikli 31 lõiked 1, 2 ja 10 võivad olla kehtetud vastuolu tõttu Euroopa Liidu toimimise lepinguga.

Euroopa Kohus leidis, et **direktiivi artikli 31 lõiked 1, 2 ja 10 ei ole kehtetud**. Väljakujunenud praktika kohaselt nõuab õiguskindluse põhimõtte ühelt poolt, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed ning teisalt, et kohaldamine oleks õigussubjektidele ettenähtav. Kohtu hinnangul ei ole õiguskindluse põhimõttega vastuolus see, kui liidu seadusandja kasutab oma vastuvõetavas normis abstraktset õigusmõistet. Niisamuti ei pea sellises abstraktses normis olema mainitud konkreetset olukorrad, millal see võib olla kohaldatav, kuna seadusandja ei saa kõiki selliseid olukordi ette kindlaks määrata. Direktiivis on küll kasutatud mõistet „usaldusfondiga sarnane struktuur või ülesanded“, kuid see ei tee sätet selgusetuks. Liikmesriigid peavad kindlaks määrama nende õiguses esinevad usaldusfondidega sarnased õiguslikud üksused, lähtudes nende struktuurist ja ülesannetest.

Euroopa Kohus märkis, et **juurdepääs tegelikult kasu saavat omanikku puudutavale teabele riivab Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8 kaitstud eraelu ja isikuandmete kaitset**. See riive ei kahjusta siiski nende põhiõiguste olemust, kui isik, kellele on antud juurdepääs, suudab tõendada õigustatud huvi usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse tegelikult kasu saava omaniku teadasaamiseks. Kuna direktiivi eesmärgiks on rahapesu, terrorismi rahastamise ja nendega seotud eelkuritegude

tõkestamine, siis õigustatud huvi tuleb tõlgendada nii, et on tagatud õiglane tasakaal rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu võitlemise eesmärgi ja teisest küljest hartaga kaitstud õiguste vahel.

Euroopa Kohus käsitles ka erandit, mille alusel võib tegelikult kasu saavat omanikku puudutavale teabele juurdepääsu piirata, kui juurdepääs tooks talle kaasa ebaproportsionaalselt suure ohu. Kohus leidis, et liidu õigus ei keela sellise erandi üle otsustamist anda mittekohtulikule organile. Samas peab tegelikult kasu saaval omanikul olema tõhus kohtulik kaitse. Kui juurdepääs lubatakse ja andmed avaldatakse enne kohtulikku kontrolli, võib kahju olla pöördumatu, mistõttu peab riigisisene kord võimaldama vajaduse korral ka esialgset õiguskaitsset.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-52/25 ja C-53/25: Binanrier (eelotsus – riigiabi, abi loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks)

Euroopa Kohtu otsus, 21. mail 2026

Põhikohtuasja hagejatel, kelle põllumajandusettevõtted koosnevad püsi- ja lühiajalistest rohumaadest ning loomasöödaks mõeldud rohumaadest, tekkis 2016. aasta augustist kuni 2017. aasta juunini kestnud põuaperioodide ajal kahju. Valloonia valitsus tunnistas need põuaperioodid põllumajanduskatastroofiks, mis annab riigisisese õiguse alusel õiguse hüvitisele. Hagejad esitasid selle alusel kahju hüvitamise taotlused, kuid nende hüvitist vähendati poole võrra, sest nad ei olnud sõlminud kindlustuslepingut, mis kataks vähemalt 50% toodangust kliimariskide vastu. Hagejad väitsid, et Belgias ei olnud võimalik kindlustada nende ettevõtteid põuariski vastu ning rohumaade eripära tõttu ei olnud neil võimalik sõlmida ka rahekindlustust, kuigi rahe on Belgias kõige sagedasem kliimarisk. Belgia kohus esitas eelotsusetaotluse ja küsis, kuidas tõlgendada määruse 702/2014 (millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks) sätet, mille järgi vähendatakse abi 50%, kui abisaajal ei ole nõutud kindlustust.

Euroopa Kohus selgitas, et määrus seab abi vähendamata jätmiseks kaks kumulatiivset tingimust. Kõnealuses sättes ei ole viidatud konkreetselt toetuse andmise aluseks oleva kahju põhjustanud kliimariskile ega just seda riski katva kindlustuslepingu sõlmimisele. **Tingimusteks on esiteks, kas potentsiaalne abisaaja on sõlminud tingimustele vastava kindlustuslepingu, eelkõige kas ta on kindlustanud riski, mis kuulub asjaomasel liikmesriigis või piirkonnas statistiliselt kõige sagedamini esinevate riskide hulka ning**

teiseks, kas abisaaja on sõlminud kindlustuslepingu, mis katab vähemalt 50% tema keskmisest aastatoodangust või sellega seotud tulust. Kohus rõhutas, et säte ei nõua just selle konkreetse riski kindlustamist. Kui põllumajandustootja ei olnud kindlustanud statistiliselt kõige sagedamini esineva riski vastu, tuleb abi üldjuhul poole võrra vähendada.

Samas selgitas kohus, et abi ei tohiks vähendada juhul, kui põllumajandusettevõttel ei olnud võimalik sõlmida määruse tingimustele vastavat kindlustuslepingut tema tootmisettevõtte tüübi jaoks. Abi vähendamise eesmärk on julgustada põllumajandustootjaid sõlmima kindlustuslepinguid, mis kataksid kliimariske, millega nad statistiliselt kõige enam kokku puutuvad. Siiski selgitas kohus, et hüvitise andmist ei tuleks vähendada poole võrra, kui põllumajandusettevõttel ei olnudki võimalik sätte tingimustele vastavat kindlustuslepingut tema käitatava tootmisettevõtte tüübi jaoks sõlmida. Seega peab kontrollima, kas hagejatel oli nende rohumaade eripära tõttu tegelikult võimalik sõlmida kindlustus, mis kataks vähemalt 50% nende keskmisest aastatoodangust või toodanguga seotud tulust statistiliselt kõige sagedasema kliimarisiki vastu. Sellest tuleneb, et **põllumajandusliku esmatootmisega tegelevale ettevõttele loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tagajärjel põhjustatud kahju korvamiseks antavat abi ei tohi poole võrra vähendada, kui ei olnudki võimalik sõlmida nimetatud tingimustele vastavat kindlustuslepingut tema tootmisettevõtte tüübi jaoks.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-717/24: Sociálna poisťovňa (eelotsus – sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine, sooduspension)

Euroopa Kohtu otsus, 21. mail 2026

Kaebaja töötas aastatel 1976–1995 kaevurina praeguse Tšehhi Vabariigi territooriumil asuvas kaevanduses ja hiljem muudel ametikohtadel Tšehhis ja Slovakkias. Tšehhoslovakkia õiguse järgi kuulus süvakaevanduse kaevurina töötamine I kategooria ametikohtade alla, mis andis õiguse vanaduspensionile alates 55. eluaastast, kui isik oli töötanud vähemalt 25 aastat, sh vähemalt 15 aastat maa all süvakaevanduses. Tšehhoslovakkia lakkas eksisteerimast 31. detsembril 1992, misjärel kaotati ametikohtade kategooriad Tšehhis samal aastal, Slovakkias aga hiljem. Slovakkia sotsiaalkindlustusamet keeldus kaebajale pensioni määramast, sest tema hinnangul oli kaebaja 1992. aasta lõpuks töötanud Tšehhi õiguse alusel I kategooria ametikohal vaid veidi üle 14 aasta, aga mitte 15 aastat, nagu seadus ette nägi. Kaebaja leidis, et arvesse

peab võtma ka ajavahemiku, mil ta jätkas aastatel 1993–1995 Tšehhis süvakaevanduse kaevurina töötamist.

Euroopa Kohtul paluti tõlgendada määruse 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta) artikli 51 lõiget 1, mis sätestab perioodide liitmise erimehhanismi pensionihüvitiste arvutamisel. Selle sätte eesmärk on tagada, et isik ei kaotaks teatava kutse- või tegevusalaga seotud soodustusi üksnes seetõttu, et ta on kasutanud oma õigust vabalt liikuda. Euroopa Kohus leidis, et sätet tuleb tõlgendada laialt. **Säte ei kohaldu vaid siis, kui pädevas liikmesriigis on loodud üldisest sotsiaalkindlustusskeemist vormiliselt eraldiseisev eriskeem, vaid ka siis, kui üldise skeemi raames on teatud kutse- või tegevusaladel töötanud isikutele ette nähtud vanaduspensioni erieeskirjad või soodsamad tingimused.**

Seega tuleb määruses ette nähtud perioodide liitmise erimehhanismi kohaldada nii eraldi eriskeemi olemasolu korral kui ka juhul, kui liikmesriik on ilma eraldi skeemi loomata näinud pensioni määramisel ette soodustused isikutele, kellel on täitunud kindlustusperioodid konkreetsel kutse- või tegevusalal töötades. Seetõttu tuleb samal kutsealal Tšehhis täitunud perioodid põhimõtteliselt arvesse võtta isiku Slovakkia vanaduspensioni arvutamisel, kui liikmesriigi kohus kinnitab, et vajalikud tingimused on täidetud.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).